

Jozef Tóth

Rádioaktívne žiarenie slova

Toto moje confessio – vyznanie je vyznaním pre mnohých, ktorí nestratili zmysel pre dobro, pravdu a krásu a rešpektujú násobilku – mať sa rád – milovať! Nielen seba – všetkých i svet. Je to harmónia dokonalosti.

Umenie je dar vidieť svet v jeho úžasnej harmónii dobra, pravdy a krásy. A krásou sa velebí a uchvacuje esencia dobra a pravdy. Je to radiácia, vibrácia, žiarenie, ktoré uschopňuje prezentovať zmyslovo: písmom, slovom, výtvarníctvom a hudbou harmóniu sveta, okúzľuje, ale aj otupuje esenciu človeka. Zo Slova vzniklo všetko dobré už na prapočiatku. Poslaním slova je aj dnes: urobiť svet lepším, a to iba tak, že zlepšíme človeka.

Vystriedali sa v histórii tisícky modelov, ale niečo sa zlepšilo, ale zásadná otázka: dobra, pravdy a lásky stále klesá. A slovo má v tom svoj strašný podiel. Kým rozum, exaktné vedy pracujú precízne podľa vzorov zákonov prírody, prinášajú úžasné hodnoty a dobro, ľudské vzťahy, ktoré sa menia a falzifikujú, zneužívajú tieto výsledky rozumového sveta a robia svet takým, akým je! Krajná bieda a krajné mamonárstvo prekvitá, a slová, v ktorých sú ako násobilka zafixované ľudské vzťahy, sa považujú za prežitok, za tmársky a náboženský mýtus. Situácia sveta je však taká, že musí nastúpiť rádioaktívne žiarenie, a to predovšetkým v slove, v písme, v dielach tvorcov, aby neboli aranžermi a novinárskymi reportérmi, ale analytickými umelcami a transformátormi nového, normálneho sveta. A i keď sa kresťanstvo berie ako antikvárna pozostalosť, život a svet dokazuje, že kresťanstvo nie je len náboženstvo, ale najoptimistickejší ľudský, antropologický model, ktorý je schopný zachrániť tento morálne, ekonomicky a ľudsky rozvrátený svet. Chestertonovo proroctvo platí: „Kresťanstvo ešte nežilo a má dosť síl, aby moderný svet rozvarilo na kašu.“

Spisovatelia, majstri slova a ožiarení múdrosťou by mali byť v prvom rade. Nie čačkári slova, fantázie a dramatických zápletiiek s naivným vyústením, násilím a brutalitou, ale hlásateľmi dobra, pravdy a krásy.

Moje výpovede o svete i o človeku i o Slove, ktoré sa stalo Telom, aby mohlo ukázať silu a vážnosť slova, sa rodili v tomto životnom okruhu. A čím so mnou bolo horšie, tým viac som sa oddával Slovu a slovu, ktoré je hlasom Božím. „Nebo a zem pomínú, ale moje slová nepomínú.“ Kresťanstvo nie je mýtus. Je to základný kameň, kódex všetkých kódexov opravdivého ľudského života!

Jozef Tóth
Žalm 12

Čože je dnes slovo, Pane,
len šifra, prázdny znak,
jak opadané lístie vo vetre,
čo stratilo život,
vrak!
Sú to tie isté litery,
tie vety, ten istý zvuk,
lež napchaté sú rozličným obsahom,
je to len pliev a burín zhluk.
Už nechápe otec syna,
brat brata a človek človeka.
Stratilo sa kúzlo a pravda
a krása slova odveká!
Hovorí sa „a“ a je to „b“.
A môže to byť hocičo.
A tak sa rodia nezmysly, inakosť a
rozpory.
Kto tento rébus a tajničku
pri vlnobití žitia otvorí?
Kto vyrieši pravý význam litery
a odhalí dušu Tvojho i nášho slova?
A kto sa pod jeho strechu
v záplave bahna schová?
Len Tvoje slovo, Pane,
je a vždy bolo isté
a jeho obsah a tvary vždy
a vždy boli čisté
a spievali a tryskali jak čisté pramene
a volali nás a volajú všetkých tu
žijúcich,
volali nás vždy po mene.

Jozef Tóth
Žalm 36

Nenapraví sa tento svet,
kým sa nebude správať
podľa Tvojho vzoru.
Nerastie pšenica do zeme,
ale zo zeme.
A vtáci nelietajú pod vodou
a ryby vo vzduchu.
Všetko má svoje poslanie:
hlava, ruky, srdce i nohy.
A všetko spolu súhlasí.

Len človek, táto koruna,
koruna trňová,
visí v stvorenstve za vlasy!
Toľko jám sme už vyhĺbili
a koľko jatiek stavali!
A vždy sme všetci pochopili,
že nie je to správne,
až keď sme sa do nich dostali.
Ponechaj, Pane, hviezdy, slnká,
moria i mliečne cesty, oblohy
a pod' nás skrotiť, napraviť život
a z hlavy nás postav na nohy!
Naolejuj naše mozgy,
prečisti srdcia sklerózy
a svedomie nám preper mydlom,
lebo náramne už zapácha,
nech nám už viac nehrozí!
A potom daj aspoň na čas,
nech nám tu vládnu opice
a bude tu viac pokoja, menej vrážd
a farizejstva
a prestanú znieť veľkej pýchy
prederavené poľnice.

„...Všetci, čo sa varili v kotle vrážd 20.
storočia, všetci tí, ktorých Boh
ochránil, že sa v poslednom okamihu
prevrhol kotol, vedia, že tento zákon,
ktorý zakazuje vraždiť, cítiť pachom
smrti, však vonia i vôňou života. Je to
zákon zdrvujúcej Lásky!“

„...I dnes ich vidím: Katolícki kňazi
zavesení do evanjelických,
českobraských, husitských,
adventistických, jehovistických bratov
vchádzajú do uránových a uhoľných
šácht, do kanálov miest, na stavby
komínov, na letiská a na stavby
ciest...“

Jozef Tóth Spev košického tria